

E-portfolio

- apua arviointiin ja eriyttämiseen

Vuoden kieltenopettaja -tunnustuksella palkitun Heini Syyrilän mielestä e-portfolio on mainio vastaus uusien opetussuunnitelmien mukaisen arvioinnin haasteisiin. Se antaa oppilaalle mahdollisuuden itsearviointiin ja auttaa opettajaa formatiivisessa arvioinnissa.

TEKSTI JA KUVA HEINI SYYRILÄ

Kirjoittaessani tätä artikkelia vuodenvaihte lähestyy, ja opettajalle se tarkoittaa yleensä melkoista stressiä. Yhden jos toisenkin suusta kuulee tuskailuja siitä, kuinka arviointi mietityttää taas jälleen kerran. Osaa oppilaista on helppo arvioida, koska he ovat säännöllisesti paikalla tunneilla ja opettaja pääsee usein näkemään heidän työskentelyään. Osan arvioiminen on todella vaikeaa, koska näyttöjä osaamisesta ei ole juuri kertynyt.

myötä tärkeään rooliin noussut formatiivinen arviointi sekä oppilaan itsearviointi, moni miettii, mistä voisi olla apua ja mitä keinoja voisi käyttää.

Minun käyttämäni keino on sähköinen portfolio. Monelle hieman pidempään opettajana toimineelle tämä kuulostaa varmasti kovin tutulta: 2000-luvun alkupuolella liputettiin salkkutyöskentelyn puolesta. Mikä erottaa sähköisen e-portfolio perinteisestä salkkutyöskentelystä, ja miksi juuri e-portfolio voisi auttaa sekä opettajaa että oppilasta?

Mikä erottaa sähköisen e-portfolio perinteisestä **salkkutyöskentelystä**, ja miksi juuri **e-portfolio** voisi auttaa **sekä opettajaa että oppilasta?**

Oppilas on saattanut tehdä pelkät kokeet ja istua hiljaa ne harvat tunnit, kun on ollut paikalla. Pahimmillaan koetulokset ovat vielä kovin eritasoisia, eikä tehtäväkirjan tehtäviä ole juuri tehty. Miten siis arvioida oppilaan osaaminen? Kun soppaan lisätään vielä uuden opetussuunnitelman

Digiajan salkkuun voi tallentaa tekstiä, kuvia, puhetta ja videota

Oma e-portfolio tarinani alkaa siitä, kun kunnassamme päätettiin kuusi vuotta sitten hankkia omat päätelaitteet lukion opiskelijoille ja kaksi vuotta sitten myös yläkoulun oppilaille. Siitä lähtien olen hyödyntänyt opiskelijoiden kanssa henkilökohtaista, koulun sähköisellä oppimisalustalla (meillä Peda.net) olevaa portfolioa. Oppilas tallentaa portfolioonsa kaikki digitaalisessa muodossa tekemänsä tuotokset. Sinne voi toki tallentaa myös digitoitua materiaalia eli esimerkiksi kännykällä otettuja kuvia perinteisin menetelmin tehdyistä tuotoksista tai toiminnallisessa harjoittelussa aikaansaaduista "vastauksista".

Toisin kuin vanhassa salkkutyöskentelyssä tuotokset eivät digiaikana rajoitu vain kirjallisiin töihin, vaan mukaan saadaan helposti kielitaidossa olennaisen tärkeää suullista kommunikaatiota. Kuva oppilaan osaamisesta tallentuu paljon laajempaan, koska e-portfolioon voidaan liittää erilaisia äänitallenteita sekä videoita ja animaatioita tai vaikka oppilaan itse laatimia digitaalisia harjoituksia. Laajuus riippuu tietysti tehtävänantojen monipuolisuudesta.

Oppimishistoria tukee itsearviointia ja kielenkäyttäjän minäkuvaa

Tuotoksia kertyy portfolioon koko opiskelusta, parhaassa tapauksessa esimerkiksi koko yläkoulun ja lukion ajalta, vaikka opettajat vaihtuisivatkin. Portfolioissa näkyy oppilaan koko oppimishistoria, kehityskaari kyseisen kielen taitajana.

Kun oppilas palauttaa yksittäisiä tuotoksia portfolioonsa, hän kirjoittaa ensin itsearvioinnin, ja sitten opettaja kirjoittaa oman palautteensa. Oppilasta voidaan ohjata tarkastelemaan tietoisesti omaa edistymistään suhteessa portfolioon muihin tuotoksiin. Oppilaan kuva itsestään kielen oppijana muodostuu positiivisemmaksi, koska hän huomaa edistyvänsä. Samaan aikaan opettaja keskittyy ennen kaikkea oppilaan vahvuuksiin ja positiiviseen palautteeseen. Opettaja antaa lisäksi kehitysehdotuksia mutta ei moitteita. Jos on tarvetta, opettaja voi alkuun tukea voimakkaasti oppilasta, jotta hän saa tuotettua ensimmäiset tuotoksensa portfolioon niin, että hän on itsekin tyytyväinen niihin.

Eriyttäminenkin onnistuu: kaikki etenevät omalta tasoltaan

E-portfolio on loistava työväline eriyttämisessä. Oppilaille annetaan mahdollisuus kehittyä omaan tahtiin omalta lähtötasoltaan. Kaikki tämä kehitys tallentuu yhteen paikkaan ja toimii oppilaan minäkuvan vahvistajana mutta samalla myös opettajan arvioinnin tukena.

Kun opettaja antaa tehtäväksi esimerkiksi vaatesanojen opetteluun liittyvän digitaalisen tuotoksen, voi heikommin kieltä hallitseva oppilas vain luetella yksittäisiä vaatteita kohdekielellä kirjan tukemana. Hieman enemmän osaava tallentaa portfolioonsa videotuotoksen, jossa hän kuvailee

suullisesti lehtikuvissa näkyvien henkilöiden vaateetusta. Asiasta kiinnostunut, kielellisesti taitava oppilas voi tuoda esiin omaa harrastuneisuuttaan tuottamalla aiheesta vlogin tai oman editoidun ja selostetun muotinäytöksensä.

Jokainen oppilas ja opiskelija pääsee näyttämään osaamistaan

E-portfolio on oman kokemuksen mukaan upea juttu monessakin mielessä. Yksi sen parhaista puolista on se, että monet sellaiset oppilaat, jotka eivät tunnilla uskalla viitata ja sanoa mitään muiden kuullen, saattavat tuottaa portfolioonsa aivan huikeita videoita ja animaatioita. Kun he saavat harjoitella etukäteen repliikkejään ja tallentaa ne yksin tai kaksin jonkun luotetun ihmisen kanssa, ei tarvitse jännittää. Olen lukuisia kertoja saanut hämmästyä, kuinka epävarma ja arka oppilas puhkeaa kukkaan tuottaessaan näitä pakolliseksi määräämiäni portfoliotuotoksia, jotka eivät ole kouluaikaan sidottuja. Näissä on hyvää myös se, että paljon poissa olevien oppilaiden on mahdollista tehdä tuotoksia portfolioonsa ja antaa siten näyttöjä kielitaitonsa kehittymisestä edes etänä.

Suosittelen kokeilemaan rohkeasti e-portfolioa. Alussa oppilaille pitää opettaa sen käyttö ja sopia pelisäännöt. Kun heille kehittyy e-portfolioon käyttöön rutiini, se tarjoaa erinomaisen välineen oppilaan monipuoliseen arviointiin. Mikä vielä paljon tärkeämpää: e-portfolio antaa positiivisen kannustimen kieltä opiskelevalle ja omaksuvalle oppilaalle.